

HRT VALJA «RAZORITI»

Neven Šantic

Tekst je prethodno objavljen u dnevnim novinama [Novi list](#) 27. 11. 2002. godine

U zakonodavnom smislu valja postaviti takve odnose koji ce spriječiti izravni utjecaj politike te HRT-u omogućiti djelotvornost. Veci je, medutim, zalogaj nagnati zaposlene u toj ustanovi da nadidu svoja osobna razracunavanja i suprotstavljanja.

Politricari imaju razloga za smješkanje. Kako god, naime, u konacnoj verziji izgledao zakon o HRT-u, male su šanse da ce se išta promijeniti. Ako niko drugi, a onda ce se sami djelatnici ove ustanove pobrinuti da ostanu klijenti politicara ili nekih drugih grupacija.

Sve je to postalo jasno na Danima hrvatskog novinarstva u Petrcanima, kada je pokušaj suvisle rasprave o novom zakonu o HRT-u završio u medusobnim osobnim obracunima hrtovaca podijeljenih u brojne frakcije. Umjesto koncentracije na prave probleme, što bi na raspravu ponukalo sve prisutne novinare, prevladala je obiteljska svada ljudi koji su zašticeniji od lickih medvjeda. A pristojnost tada nalaže da ustuknu svi koji ne spadaju u krug najuže rodbine, kao i oni koji osjecaju sram zbog «ulicne tucnjave» u «elitnoj cetvrti», nastavljene i nakon Petrcana kolektivnom ostavkom kompletnog uredništva.

Dakle, da bi se HRT jednog dana, ne samo formalno nego i stvarno, mogao pretvoriti u primjerenu javnu ustanovu, bez konotacija s «javnom kucom», potrebno se suociti s nekoliko mitova koji kruže hrvatskom javnošcu. Najprije, zagovornici mita o zakonodavstvu uvjereni su da ce se proeuropskom pravnom regulativom stvari posložiti same po sebi. Tako bi bilo dovoljno jasno normirati odnose između institucija vlasti, tijela

nadzora i upravljačke strukture na samom HRT-u da ta ustanova prodiše punim plućima. Ali, što je s onima koji će to provoditi?

Treci mit

Pobornici mita o hrvatskom civilnom društvu, pak, u osnovi su u pravu kada govore o kresanju politickog za račun civilno-društvenog nadzora nad javnom televizijom i radijom. Politicke stranke zaista treba držati podalje od prilike da se miješaju u uredivacku politiku na HRT-u. No, postojeći stav Vijeća ove ustanove u kojem su, eto, došli do izražaja i predstavnici različitih udruga, uvjerava nas da je ta intencija u Hrvatskoj poplocana raznim preprekama. Jer, koga zapravo u Vijeću predstavljaju predstavnici civilnog društva, je li nastupaju s pozicija udruge koju zastupaju ili su im važniji osobni odnosno ideološki interesi? U mladahnom hrvatskom civilnom društvu zaista je moguće i najgoru robu prodati kao unikatni proizvod sa zaštitnim znakom.

Treci mit je mit o svemoci televizije, radio je tu u drugom planu, kojeg su najveći «promotori» političari. Oni su, naime, uvjereni da će prvenstveno uz pomoć televizije, kao najutjecajnijeg medija, doći na vlast ili na njoj opstati. Zato se svojski trude da pronadu kanale svog utjecaja na HRT, a na tu «koru od banane», s eventualno kratkorocnim ucinkom izravno suprotstavljenim poželjnoj građanskoj i politickoj kulturi u zemlji, hvataju se i mnogi s televizije, videći u tome prostor za svoju vlastitu promociju i akumuliranje moći. Zar iskustva 1990. i 2000. nisu dovoljna da se shvati kako će jabuka, kada definitivno sazrije, pasti s grane sama od sebe, ma koliko je u tome pokušali «sprijeciti».

Profesionalnost i javni interes

U par riječi, u zakonodavnom smislu valja postaviti takve odnose koji će, uz otvaranje prostora za medijsku konkurenciju, spriječiti izravni utjecaj politike te HRT-u omogućiti djelotvornost. Veći je, međutim, zalogaj nagnati zaposlene u toj ustanovi da nadidu svoja osobna razračunavanja i suprotstavljanja, demonstrirajući elementarnu profesionalnu solidarnost kao залог svog opstanka. Jer, da toga ima sada, ni postojeći Zakon ne bi bio prepreka pretvaranju HRT-a u javnu televiziju, kao što ni Slovence, na čiji se svjetliji primjer u reguliranju svog profesionalnog statusa često pozivamo, 1990. ništa nije moglo spriječiti da krenu u štrajk čim je politicka elita poslije demokratskih izbora bila naumila «zauzeti» tu ustanovu.

Kako se takav «pothvat» samih hrtovaca u ovom trenutku cini ilizoran, valjalo bi parafrazirati Katona starijeg i uzviknuti: «Ceterum censeo HRT esse delendam». Te na razvalinama ove «naše Kartage» poceti graditi javnu ustanovu koja ce trajati, s pojedincima kojima ce na prvom mjestu biti profesionalnost i briga za javni (opci) interes. Samo, gdje su ti vrli hrvatski muževi (ili žene, naravno) s integritetom i autoritetom koji ce založiti svoje ime i, u prilog demokratizaciji društva, napraviti takav carski rez?

Neven Šantic je novinar dnevnika *Novi list*, Rijeka, Hrvatska. ©Media Online 2002. All rights reserved.